

Study on the Social Security of Women Street Vendors in Metro and Related Social Factors

Zahra Mohammadi¹

Received: 3/02/2023

Accepted: 8/06/2023

Abstract

Background and aim: The participation and presence of women in various sectors of society have doubled the need to pay attention to their security. Despite police efforts to prevent it, the phenomenon of women street vending in the metro has been increasing in recent years. This study was conducted with the aim of examining the social security of women street vendors in Tehran's metro and the influential social factors on it.

Method: This descriptive study was carried out using a survey method with an applied objective. The statistical population of the study consisted of female vendors in Tehran's metro, and the sample size was 200 individuals. Data were collected in 2021 through reliable and valid questionnaires (with Cronbach's alpha above 0.7) and analyzed using the t-test, Pearson correlation coefficient, F-test, and multiple regression analysis using SPSS software.

Results and conclusion: The study showed that the sense of social security among women street vendors in the metro is lower than average. There is a significant direct relationship between social trust, work experience, socioeconomic status, age, marital status, education level, working hours, and the sense of security. Moreover, there is a significant inverse relationship between social awareness and unpleasant experiences with women street vendors' sense of security. Therefore, given the low level of social security and unpleasant work experiences, female street vendors continue with their activity due to improper economic conditions, financial needs, female space, job flexibility, lack of specific skills, limited capital, and inadequate income. Consequently, their numbers are increasing day by day.

Keywords: Women street vendors, Tehran metro, social security, social factors.

---

¹ Assistant Professor, Department of Social Sciences, Payam Noor University, Tehran, Iran; zmohammadiz@pnu.ac.ir

مطالعه امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو و عوامل اجتماعی مرتبط با آن

زهرا محمدی^۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۱۸

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۱۴

چکیده

زمینه و هدف: مشارکت و حضور زنان در بخش‌های مختلف جامعه، لزوم توجه به امنیت آنان را دو چندان کرده است. پدیده دستفروشی زنان در مترو به‌رغم ممانعت پلیس، طی سال‌های گذشته روبه افزایش بوده است. این پژوهش با هدف بررسی امنیت اجتماعی زنان دستفروش متروی شهر تهران و عوامل اجتماعی تأثیرگذار بر آن انجام شد.

روش: پژوهش از نوع توصیفی، با هدف کاربردی و به‌روش پیمایشی انجام شد. جامعه آماری پژوهش، زنان فروشنده در متروی شهر تهران بودند که نمونه ۲۰۰ نفری انتخاب و داده‌ها از طریق پرسشنامه روا و پایا (آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷) در سال ۱۴۰۰ گردآوری و در نرم افزار spss، با آزمون t تک دانه و ضریب همبستگی پیرسون، آزمون f و رگرسیون چندمتغیره تحلیل شد.

یافته‌ها و نتایج: پژوهش نشان داد که احساس امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو پایین‌تر از متوسط است و بین اعتماد اجتماعی، سابقه کار، طبقه اجتماعی - اقتصادی، سن، وضعیت تاهل، تحصیلات و ساعات کار با احساس امنیت رابطه معنادار مستقیمی و بین آگاهی اجتماعی و داشتن تجربه ناخوشایند با احساس امنیت زنان دستفروش رابطه معناداری معکوسی وجود دارد. بنابراین، با توجه به پایین بودن امنیت اجتماعی و تجربه‌های ناخوشایند کاری، زنان دستفروش مترو به‌خاطر وضع اقتصادی نامناسب، نیاز مالی، فضای زنانه، انعطاف‌پذیری شغلی و عدم مهارت خاص، سرمایه اندک و درآمد مناسب، همچنان به فعالیت خود ادامه داده و روزبه‌روز بر تعداد آنها افزوده می‌شود.

واژه‌های کلیدی

زنان دستفروش، مترو تهران، احساس امنیت اجتماعی، عوامل اجتماعی

۱. استادیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران. ایران؛ zmohammadiz@pnu.ac.ir

مقدمه

امنیت یک نیاز اساسی و همگانی است که با زندگی پیوند ناگسستنی دارد. به موازات گسترش اجتماع و پیچیده‌تر شدن روابط و تعاملات اجتماعی، انسان وارد روابط گوناگونی شده که عرصه‌های زندگی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را از هم متمایز کرده و امنیت او را تحت شعاع قرار داده است. امنیت، نداشتن دلهره و دغدغه و رهایی از تشویش، اضطراب، ترس یا احساس آرامش و اطمینان خاطر است. جان تی مورز^۱، امنیت را رهایی نسبی از تهدیدات زیان‌بخش می‌داند. مازلو^۲ در طبقه‌بندی هرم نیازهای اساسی انسان، نیاز به ایمنی را در طبقه دوم سلسله مراتب نیازها رتبه‌بندی نموده و آن را شامل امنیت شخصی در برابر جرائم، امنیت مالی و شغلی، بهداشت و سالم بودن، امنیت در برابر حوادث و... قرار داده است (سام آرام، ۱۳۸۸، ص ۲۱).

امروزه تورم و مشکلات اقتصادی باعث شده تا زنان و مردان همپای هم مشغول به کار شوند. از آنجایی که تقاضای کار و شغل بیش از مشاغل رسمی در جامعه است، عده‌ای از افراد جامعه به‌خصوص زنان به مشاغل غیررسمی روی آورده‌اند. مشارکت شغلی زنان شکل گسترده و پیچیده‌تری به خود گرفته و آنان وارد مشاغلی شده‌اند که قبلاً مردانه محسوب می‌شد. از جمله مشاغل غیررسمی دستفروشی است که زنان نیز در این عرصه وارد شده‌اند. همراه با رشد شهرنشینی و گسترش خطوط مترو، دستفروشی در این مکان رونق گرفته و تعداد فروشندگان زن در مترو افزایش یافته است. طبق آمار به‌دست آمده از حراست کل مترو، تعداد دستفروشان که با آنها از سوی مامورین حراست برخورد شده است، در سال ۸۶ برابر ۵۵۱ نفر، در سال ۸۷ برابر ۶۱۲ نفر و در سال ۸۸ برابر ۸۷۹ نفر در سال‌های بعد چنان رشد چشمگیری داشته که صحبت از روزانه ۶ هزار فروشنده در متروی تهران است و روزبه‌روز بر شمار آنان افزوده می‌شود و امکان مقابله با آنها از سوی ماموران ناکام مانده است و دستفروشان به کار خود ادامه می‌دهند. این در حالی است که زنان دستفروش مترو همچنان در معرض خطرات و آسیب‌های متعددی از جمله اذیت و آزار

1. John T.Mours
2. Maslow

جنسی، دستبرد، برخورد تند ماموران و موارد دیگری از این قبیل (تجربه ناخوشایند) قرار می‌گیرند. برخی از این زنان نان‌آور خانه بوده و برای درآمدزایی به فروشنده‌گی در مترو روی آورده‌اند. یکی از مشکلاتی که زنان دستفروش مترو با آن مواجه هستند، مساله امنیت است. آنها هنگام کار در خطوط مختلف مترو با خطرات گوناگونی از جمله رفتار ماموران مترو که بعضی مواقع مانع از فعالیت آنها شده و حتی اموال آنها را ضبط می‌کنند، نگاه‌های تحقیرآمیز مسافران، به سرقت رفتن اموالشان و درخواست‌های نامشروع از سوی مسافران مواجه می‌گردند و احساس خوبی در زمینه امنیت ندارند اما همچنان به کار خود ادامه داده و هر روز بر تعداد آنها افزوده می‌شود. بنابراین برای اتخاذ راهکارهای مناسب در مواجهه با این پدیده نیاز است پژوهش‌هایی در این زمینه انجام شود تا زوایای مختلف دستفروشی مترو نمایان گردد. این پژوهش فرضیه‌های زیر را مورد آزمون قرار می‌دهد.

۱. بین میزان اعتماد اجتماعی دستفروشان زن در مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها رابطه وجود دارد؛
۲. بین میزان آگاهی اجتماعی دستفروشان زن در مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها رابطه وجود دارد؛
۳. بین تجربه ناخوشایند دستفروشان زن در مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها رابطه وجود دارد؛
۴. بین طبقه اجتماعی - اقتصادی دستفروشان زن در مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها رابطه وجود دارد؛
۵. بین سابقه کار دستفروشان زن در مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها رابطه وجود دارد؛
۶. بین متغیرهای جمعیت‌شناختی (وضعیت تاهل، سن و تحصیلات) دستفروشان زن در مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها رابطه وجود دارد.

پیشینه پژوهش: تحقیقاتی پیرامون موضوع این پژوهش انجام شده است که به برخی از آنها اشاره می‌شود. پسنده و همکاران (۱۴۰۱)، به گونه‌های هویتی ۲۳ زن دستفروش مترو

تهران پرداختند و هویت اجتماعی دستفروشان را در سه گونه طبقه‌بندی کردند؛ ۱- دستفروشان محافظه‌کار که بیشتر سرپرست یا کمک سرپرست خانواده بودند و تمایل به ناشناختگی داشتند. ۲- دستفروشان سرخورده که بیشتر دختران مجرد و جوان یا زنان مطلقه بودند و به منظور استقلال مالی به این شغل روی آورده بودند. ۳- دستفروشان راضی که بیشتر فروشندگان قدیمی مترو زنان سرپرست خانوار یا کمک سرپرست بودند و خود را دارای درآمد مطلوبی می‌دیدند و ابراز رضایت داشتند. صفاری عیسی‌لو و نظم‌فر (۱۴۰۱)، امنیت اجتماعی ۳۸۴ زن را در پیاده‌روهای پرتردد اردبیل بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که امنیت اجتماعی آنان در سطح متوسط است. کمترین میانگین مربوط به شاخص ایمنی و بیشترین میانگین مربوط به شاخص دسترسی بود. الهی چورن و همکاران (۱۴۰۱)، به اثرگذاری سرمایه اجتماعی در احساس امنیت اجتماعی شهر کجور پرداختند. نتیجه اینکه بین اعتماد و مشارکت اجتماعی با امنیت اجتماعی رابطه مثبت و معناداری وجود داشت و اعتماد اجتماعی بیشترین اثر را بر امنیت داشت. پسند و همکاران (۱۴۰۰)، زمینه‌های احساس امنیت اجتماعی ۲۳ زن دستفروش مترو را پدیدارشناسی کردند. نتیجه اینکه تعاملات زنان دستفروش مترو، چتر حمایتی زنانه، شاغلان دیروز دستفروشان امروز و مزیت دستفروشی نسبت به مشاغل بیرونی از زمینه‌های مثبت و احساس ناامنی مبتنی بر قانون و نقاب ناشناختگی از زمینه‌های منفی دستفروشی در مترو بود. محمدیان مصمم و رضویان (۱۳۹۶)، دستفروشی زنان در متروی تهران را در بین ۷۵ مسافر و ۸۲ دستفروش خط یک مترو تهران بررسی کردند. عمده دستفروشان زن مترو جوان، تحصیل کرده، اغلب مهاجر، متاهل و سرپرست خانوار بودند که به دلیل نداشتن سرمایه و شغل در بخش رسمی وارد این عرصه شده بودند. نتیجه اینکه مسافران نسبت به فعالیت دستفروشان زن در مترو و اقلام خریداری شده از آنها رضایت نسبتاً بالایی داشتند. ابراهیم‌زاده و زارع (۱۳۹۳)، به ارزیابی و سنجش میزان آگاهی و اعتماد شهروندان نسبت به مسئولان اجرایی منطقه ۳ زاهدان پرداختند. نتیجه اینکه آگاهی عمومی بالاتر از میانگین و اعتماد به نهادهای اجرایی پایین‌تر از حد متوسط بود. لطفی و همکاران (۱۳۹۲)، مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی بر امنیت

۳۸۳ نفر از زنان ساری ارزیابی کردند. نتیجه اینکه از بین پنج مولفه سرمایه اجتماعی، تنها مشارکت اجتماعی در وضعیت مناسب و چهار مولفه دیگر در وضعیت متوسط بودند. انسجام اجتماعی بیشترین همبستگی را با امنیت اجتماعی داشت. صادقی فسایی و آجورلو (۱۳۹۰)، به گرایش ۳۰ زن دستفروش در مترو پرداختند. نیاز مالی، فضای زنانه، انعطاف پذیری شغلی و درآمد مناسب، زنان را به سمت دستفروشی سوق می‌داد. زنان دستفروش در پنج گروه سرپرستان، همیاران، تفنن جویان، مجرمان و عادت‌گرایان قرار گرفتند که بر حسب سه مفهوم نیاز و عادت و لذت متفاوت بودند. نیازی و همکاران (۱۳۹۰)، به مقایسه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی زنان مناطق شمال (۲۰۱) و جنوب شهر (۲۰ و ۲۱) تهران پرداختند. نتیجه اینکه همبستگی بین سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی زنان جنوب تهران بیش از زنان شمال تهران بود. فریدون و عبادتی نظرلو (۱۳۸۹)، عوامل اقتصادی اجتماعی مؤثر بر احساس آرامش و امنیت اجتماعی ۸۰ نفر از دانشجویان زن کارشناسی ارشد رشته جامعه‌شناسی دانشگاه‌های دولتی و آزاد شهر تهران را مورد پیمایش قرار دادند. نتیجه اینکه که اعتماد به عملکرد قانون، طبقه اقتصادی، پایبندی به آداب و رسوم قومی، حمایت خانواده و سن بر احساس امنیت اجتماعی اثرگذار بود. این متغیرها در مجموع ۸۹/۵ درصد از تاثیرات متغیر وابسته را تبیین می‌کردند. بل (۱۹۹۸)، امنیت اجتماعی زنان استرالیا را پژوهش کرد. نتیجه اینکه زنان عموماً از مواردی نظیر بیرون رفتن در شب، موقعیت‌های ابتدایی و انتهایی در سفرهای حمل‌ونقل عمومی مثل منتظر ماندن در ایستگاه اتوبوس یا پیاده‌روی از یک ایستگاه به سمت ماشین پارک شده، استفاده از پارکینگ‌های طبقاتی مرکز شهر در شب، رانندگی تنها در شب، فضاهای باز و حومه‌ای، زیرگذرها و کوچه‌های بن‌بست واهمه دارند. کلمن^۲ (۱۹۹۸)، در پژوهش احساس رضایت و امنیت از زندگی نشان داد که احساس رضایت و امنیت فرد از زندگی با متغیرهایی مانند سرمایه اجتماعی و مولفه‌های آن، سن، شغل، تحصیلات، ثروت، تأهل و تعداد فرزندان افزایش می‌یابد.

---

1. Bell

2. Coleman

همان گونه که ملاحظه می شود تحقیقات امنیت اجتماعی زنان بیشتر در سطح شهر انجام شده است و نه در مترو. تحقیقاتی که پیرامون زنان دستفروش مترو انجام شده نیز در مورد گرایش زنان به دستفروشی است، یا گونه های هویتی آنان را مورد مطالعه قرار داده است و یا به رضایت مسافرین مترو از فروشندگی زنان پرداخته است و تحقیق کمی که متغیرهای مختلفی از جمله اعتماد و آگاهی اجتماعی، تجربه ناخوشایند و طبقه اجتماعی-اقتصادی، سابقه و ساعات کار فروشندگی، سن، وضعیت تاهل و تحصیلات زنان دستفروش مترو را یکجا با احساس امنیت اجتماعی آنها مورد مطالعه قرار داده باشد، دیده نشد و این وجه تمایز پژوهش حاضر است.

مبانی نظری: در این بخش، مبانی نظری به اختصار مرور می شود.

امنیت به عنوان مفهومی پیچیده و ابهام برانگیز شناخته می شود. رویکردهای نظری هر کدام تعریف و تفسیر خاصی از مباحث امنیتی ارائه می دهند. بوزان^۱ به عنوان پیشگام در مباحث امنیت و شخصیت کلیدی مکتب کپنهاک، امنیت را بین ذهنی و مبتنی بر تصمیم بازیگران می داند. بدین ترتیب ممکن است برداشت و ادراکات امنیتی متفاوتی از سوی بازیگران مختلف حتی در مورد موضوعی خاص، روی دهد. از سوی دیگر برداشت و ارزیابی دیگران در مورد امنیتی ساختن یک موضوع توسط یک بازیگر اهمیت می یابد، زیرا این برداشت و ارزیابی در نهایت بر نحوه تصمیم گیری و پاسخ های آنها تاثیر گذار خواهد بود (عبدالله خانی، ۱۳۸۳، ص ۱۳). امنیت اجتماعی از دید بوزان، حفظ مجموعه ویژگی هایی است که افراد بر مبنای آن خودشان را به عنوان عضو یک گروه اجتماعی تلقی می کنند، یعنی حوزه ای از حیات اجتماع که فرد خود را به ضمیر ما متعلق و منتسب می داند و در برابر آن، احساس تعهد و تکلیف می کند (شکریگی، نور و قبادی، ۱۳۹، ص ۴۰). بوزان هویت را مفهوم مرکزی امنیت اجتماعی دانسته و امنیت اجتماعی را مترادف امنیت هویت تلقی می کند (بوزان، ۱۳۷۸، ص ۱۴۲). هرگاه گروهی احساس کنند که باورها و

---

1. Buzan

رویه‌های فرهنگی اجتماعی آنها مورد تعرض قرار می‌گیرد، احساس ناامنی می‌کنند. ممکن است این احساس واقعی یا خیالی باشد (نصری، ۱۳۹۰، ص ۱۰۸).

ویور^۱، امنیت اجتماعی را توانمندی جامعه برای مراقبت از ویژگی‌های بنیادین خود در شرایط تغییر و تهدیدات عینی تعریف می‌کند و امنیت اجتماعی را با نیاز به حفظ هویت مرتبط می‌داند. هویت چیزی است که باعث شناسایی شخص می‌شود (کلاهیجان، ۱۳۸۴، ص ۱۳۸). از نظر وی افراد جامعه نمی‌توانند نسبت به چیزهایی که امنیت و هویتشان را تهدید می‌کند، احساس مسئولیت نکنند و آن‌ها را فقط به دولت واگذار نمایند (نبوی و همکاران ۱۳۸۷، ص ۷۷). ویور، امنیت اجتماعی را توانایی جامعه برای حفظ ویژگی‌های اساسی اش تحت شرایط تغییر و تهدیدها واقعی و محتمل تعریف می‌کند. وی بر ارتباط تنگاتنگ بین جامعه، هویت و امنیت تأکید می‌کند. ویور همسو با بوزان امنیت اجتماعی را توان یک جامعه برای پاسداری از هویت جمعی افراد در مقابل تهدیدات واقعی یا فرضی می‌داند (کامران و نظر لو، ۱۳۸۹، ص ۴۸). بوزان و ویور امنیت را بر ساخته تصور آدمیانی می‌دانند که در اجتماع زندگی می‌کنند. آنها در تعریف تهدید وجودی دو واژه هویت و حاکمیت را موثر می‌دانند. برای دولت، حاکمیت یک تعریف وجودی است، زیرا اگر حاکمیت از آن جدا شود، دولت قابل تعریف نیست. مشابه آن در مورد هویت است که اجتماع بدون هویت تعریف وجودی ندارد (ابراهیمی، ۱۳۸۶، ص ۴۴۳). جامعه به مثابه مرجع است و امنیت جامعه‌ای هم‌تراز با امنیت ملی است (ویور و همکاران، ۱۳۸۶، ص ۱۸۳). ویور در مقابل امنیت دولت و رژیم از مرجعیت گروه‌های مختلف جامعه و ضرورت توانمندسازی آنها برای صیانت از هویت، همبستگی، فرهنگ و زبان به‌عنوان مرجع و موضوع امنیت دفاع می‌کند (ویلیامز، ۱۹۹۸، ص ۲۰۴).

زنان با توجه به ویژگی‌های خاص و نقاط اشتراکشان با یکدیگر، یک گروه اجتماعی هستند که هویت مخصوص به خود دارند. به تعبیر بوزان و ویور (۱۹۹۸) تهدید هویت زنانه، تهدید امنیت اجتماعی محسوب می‌شود. مزاحمت‌های خیابانی، تجاوز، حمله و

---

1. weaver

خشونت (کلامی یا جنسی) و سرقت از جمله تهدیداتی است که مربوط به هویت خاص زنان است. زیرا در این صورت زنان نمی‌توانند به راحتی در اماکن عمومی به رفت و آمد، مراودات اجتماعی و دادوستد بپردازند (نبوی و همکاران، ۱۳۸۷).

از دید مولار^۱، امنیت انسانی در پی تأمین ایمنی و اطمینان خاطر برای بشر در برابر بیماری و گرسنگی است و تمامی اشکال خشونت و رفتارهای منافی حرمت انسانی باعث اختلال یا نابودی حیات و بقای او می‌گردند. وی با توجه به دگرگونی‌های ناشی از فرایند جهانی شدن و کاهش کنترل حکومت‌ها بر مردم، مفهوم امنیت اجتماعی را مطرح و تأکید می‌کند که امنیت اجتماعی به‌عنوان یک مفهوم فرضی برای هر جمع انسانی است که قابلیت حفظ شرایط قابل پذیرش داخلی برای تکامل الگوهای سنتی زبان، فرهنگ، مذهب، هویت ملی، آداب و رسوم و انجمن‌ها را دارد (نویسنده، ۱۳۸۸، ص ۶۰). به‌همین دلیل امنیت جوامع با امنیت سیاسی گره خورده، اما جدای از آن است. امنیت سیاسی مربوط به ثبات سازمانی کشورها، نظام‌های دولت و ایدئولوژی‌هایی که به دولت‌ها و حکومت‌ها مشروعیت می‌بخشد می‌شود، اما امنیت اجتماعی به بقای گروه‌های اجتماعی توجه دارد که به جهت اشتراک اعضای آن در اندیشه، احساس و اعمال، کلیت یکپارچه‌ای را تشکیل می‌دهند که از آن به‌عنوان هویت یاد می‌شود (صالحی امیری و افشاری نادری، ۱۳۹۰، ص ۵۳).

رکلس^۲ (۱۹۹۶)، معتقد است احساس امنیت برخاسته از محیط زندگی است. جرم در جامعه می‌تواند موجب احساس ناامنی شود. اگر میزان جرم افزایش پیدا کند، به‌همان نسبت احساس ناامنی افزایش می‌یابد. برخی عوامل اجتماعی و محیطی مانند محل سکونت زنان می‌تواند نوعی احساس آرامش یا احساس عدم امنیت و ترس برای فرد داشته باشد. این احساس می‌تواند روی رفتار فرد تأثیر بگذارد (جکسون، ۲۰۰۴، ص ۹۵۶).

آسیب‌های امنیتی زوایای گوناگونی دارد، پدیده‌هایی مانند افزایش قیمت‌ها و تورم، عدم تطابق دستمزدها با هزینه‌های زندگی، فقر، گرانی مسکن و سایر موارد، زمینه آسیب‌های اجتماعی را برای افراد جامعه از جمله زنان ایجاد می‌کند (ماندل، ۱۳۷۷) این امر موجب

1. Molar
2. Reckless

احساس ناامنی در بین زنان و به خصوص زنانی که مجبور به کسب درآمد برای گذران زندگی هستند، می شود.

امنیت اجتماعی به اتکای فرد تحقق نمی یابد، بلکه نیازمند کوشش جمعی است. در ایجاد امنیت و احساس امنیت، عوامل مختلفی نقش دارند که شناسایی آنها برای ارتقای سطح امنیت و کاهش ناامنی موثرند. یکی از این عوامل سرمایه اجتماعی است. کلمن، پوتنام و فوکویاما^۱ به مولفه‌هایی چون اعتماد، مشارکت، آگاهی و انسجام اجتماعی اشاره دارند (نیازی، ۱۳۹۰، ص ۱۳۵). با توجه به فرضیه‌های این پژوهش به اعتماد و آگاهی اجتماعی پرداخته می شود.

اعتماد از مهم‌ترین مولفه‌های سرمایه اجتماعی است که در جریان روابط اجتماعی شکل می گیرد. هر قدر میزان اعتماد اجتماعی بین افراد و گروه‌ها و سازمان‌های اجتماعی به جامعه بیشتر باشد، روابط اجتماعی نیز ثبات و پایداری پیدا می کند زیرا اعتماد رابطه مستقیم با روابط اجتماعی دارد. پوتنام معتقد است، سرمایه اجتماعی به وسیله اعتماد گسترش می یابد. در نظریه سرمایه اجتماعی فرض مسلم این است که افراد جامعه هر چه بیشتر با یکدیگر در تعامل باشند و ارتباط متقابل داشته باشند، بیشتر به یکدیگر اعتماد می کنند (پوتنام، ۱۹۹۵، ص ۶۶۵). گیدنز^۲ اعتماد را به معنای انتظار بر آورده شدن چشم‌داشت‌ها در مورد رویدادهای احتمالی می داند. وی ریشه اعتماد را در اطمینان به افراد درستکار و معتبر می داند که معمولاً از اولین تجربیات کودکان حاصل می شود. در شرایطی که اعتماد وجود نداشته باشد، رفتار افراد بر اساس رویکرد بدگمانی یا خودداری است (گیدنز، ۱۳۷۷، ص ۳۸). گود^۳ نیز معتقد است، زندگی روزمره بدون اعتماد اجتماعی امکان پذیر نیست (گود، ۱۹۸۸، ص ۳۲). اعتماد اجتماعی از جمله پیش شرط‌های اصلی مشارکت اجتماعی است. باربالت^۴ اعتماد را پایه عاطفی و احساسی مشارکت می داند (باربالت، ۱۹۹۶، ص ۷۷). در شرایط بی -

-
1. Putnam & Fukuyama
  2. Giddens
  3. Good
  4. Barbalet

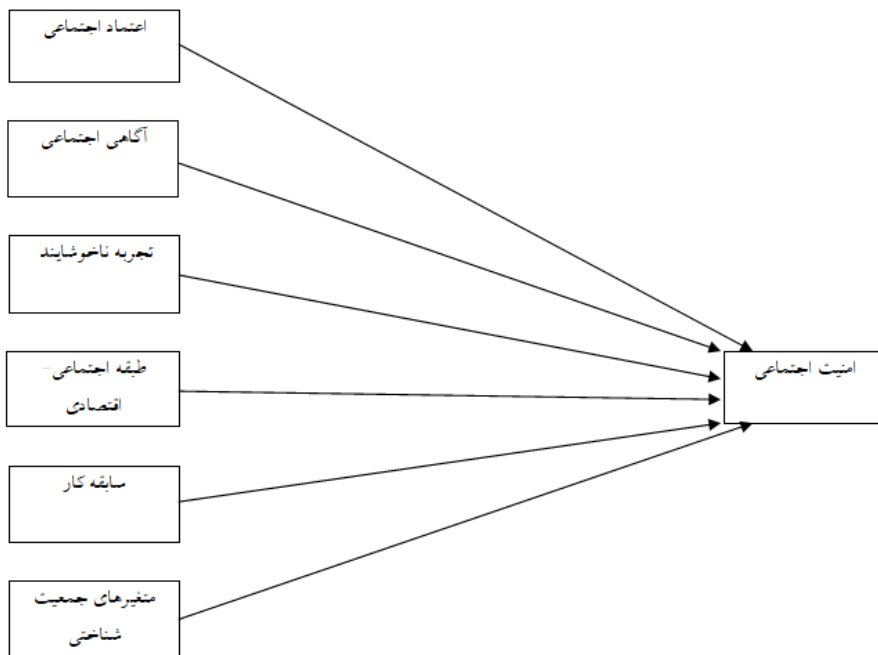
اعتمادی هر کسی سعی می‌کند تا با شگردهای جدیدی گلیم خود را از آب بیرون بکشد و اگر فرصتی هم پیش بیاید زیرپای دیگران را هم خالی کند (کاظمی، ۱۳۷۶، ص ۱۱۵). آگاهی اجتماعی از مهم‌ترین ویژگی‌های زندگی اجتماعی است که مجموعه‌ای از افکار، عقاید و حساسیت نسبت به زندگی و توجه به هر آنچه که به امور عمومی اعم از اجتماعی و سیاسی، را در بر می‌گیرد. آگاهی وجه فعال مسئولیت مدنی است که موجب علاقمندی و دل‌نگرانی می‌شود. نقطه مقابل آگاهی بی‌تفاوتی، چشم‌پوشی و شکل‌گیری نگرش فرصت‌طلبانه است (فیروزآبادی، ۱۳۸۴، ص ۲۸). از دید کلمن (۱۳۷۷)، آگاهی اجتماعی محصول مناسبات منطقی و بده‌بستان روابط اجتماعی است. آگاهی اجتماعی شبیه هر آگاهی دیگر نیازمند دانش، اطلاعات، توانایی پردازش درست اطلاعات و نتیجه‌گیری برخاسته از خرد جمعی است.

بدین ترتیب اعتماد و آگاهی از مهم‌ترین مولفه‌های سرمایه اجتماعی است که موجب مشارکت فعال و مثبت افراد در زندگی اجتماعی می‌شود و علاوه بر کاستن از نابه‌هنجاری‌های اجتماعی، مجرای برای رعایت ارزش‌ها، هنجارها، عرف و قوانین اجتماعی می‌شود. این امر در سطح فردی زمینه‌ساز معنا برای زندگی و در سطح جمعی به قاعده‌مندی رفتار و نظم اجتماعی می‌انجامد. این قاعده‌مندی و نظم در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی اثرگذار است و ضریب امنیت اجتماعی را بالا می‌برد.

این پژوهش امنیت اجتماعی زنان فروشنده در مترو را مورد مطالعه قرار داده که جزو مشاغل غیررسمی محسوب می‌شود؛ در خصوص مشاغل غیررسمی، نظریه نابرابری جنسیتی در بازار دسته‌بندی مشاغل زنانه و مردانه را موجب تبعیض شغلی و رفتن زنان به سمت مشاغل کم‌اهمیت مانند دستفروشی می‌داند که از مشاغل تخصصی و مهارتی محروم می‌شوند (کار، ۱۳۸۰، ص ۱۶). این نابرابری در میزان درآمد، سابقه کار و سایر مسائل زندگی زنان موثر است و احساس امنیت اجتماعی آنان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. دستفروشی فعالیت غیررسمی و موقتی است که از گذشته بوده و امروزه در شهرها متداول شده و زنان سهم قابل توجهی از آن را برعهده دارند. طبق نظریه دوگانه انگاری، مشاغل

غیررسمی پدیده‌ای متداول هستند که در طی صنعتی شدن و خودکاری شدن کارها و به-خاطر عدم تناسب میان فرصت‌های شغلی و عرضه نیروی کار بوجود می‌آیند(ندلوه، ۲۰۱۱). زمانی که مشاغل رسمی ایجاد شده، پاسخگوی عرضه نیروی کار در اثر رشد شهرنشینی نباشد، مشاغل غیررسمی از جمله دستفروشی افزایش می‌یابد.

این پژوهش از نظریه‌های ویور در زمینه احساس مسئولیت در قبال امنیت اجتماعی، مولار در باب اهمیت امنیت اجتماعی برای حفظ شرایط موجود، رکلس در رابطه بین احساس امنیت و جرم در محیط زندگی، پوتنام و گیدنز در رابطه اعتماد با امنیت اجتماعی و کلمن پیرامون آگاهی اجتماعی و متغیرهای جمعیتی بهره گرفته است و بر همین اساس مدل مفهومی (نمودار ۱) ارائه می‌شود.

نمودار ۱: مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

پژوهش از نوع توصیفی، با هدف کاربردی و به روش پیمایشی انجام شد. جامعه آماری پژوهش، زنان فروشنده در متروی شهر تهران بودند که نمونه ۲۰۰ نفری از آن‌ها با روش

نمونه‌گیری سهمیه‌ای انتخاب و داده‌ها از طریق پرسشنامه روا و پایا (جدول ۱) در سال ۱۴۰۰ گردآوری و در نرم افزار SPSS، با آزمون t تک دامنه و ضریب همبستگی پیرسون، آزمون f و رگرسیون چندمتغیره تحلیل شد.

جدول ۱: آلفای کرونباخ متغیرهای تحقیق

مقدار آلفای کرونباخ	متغیر	ردیف
۰/۷۸۶	اعتماد اجتماعی	۱
۰/۸۰۲	میزان آگاهی اجتماعی	۲
۰/۷۶۹	داشتن تجربه ناخوشایند	۳
۰/۸۴۱	احساس امنیت اجتماعی	۴

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی: از بین ویژگی‌های توصیفی زنان دستفروش مترو، سن، وضعیت تاهل، وضعیت سواد، میزان درآمد، نوع منزل مسکونی و منطقه سکونت مورد پرسش قرار گرفت؛ یافته‌های این بخش در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲: توصیف متغیرهای جمعیتی زنان دستفروش مترو

درصد	تعداد	متغیر	
۱۷/۰	۳۴	زیر ۲۰ سال	سن
۳۱/۰	۶۲	۲۱ تا ۳۰ سال	
۲۱/۵	۴۳	۳۱ تا ۴۰ سال	
۱۵/۵	۳۱	۴۱ تا ۵۰ سال	
۱۵/۰	۳۰	بالای پنجاه سال	
۳۳/۵	۶۷	مجرد	وضعیت تاهل
۴۲/۰	۸۴	متاهل	
۱۶/۰	۳۲	مطلقه	
۸/۵	۱۷	فوت همسر	
۲۵/۰	۵۰	بی سواد و کم سواد	وضعیت سواد

۳۶/۵	۷۳	زیر دیپلم	
۱۷/۵	۳۵	دیپلم	
۱۵/۵	۳۱	دانشجو یا فوق دیپلم	
۵/۵	۱۱	لیسانس و بالاتر	
۵/۵	۱۱	۱ تا ۲ میلیون تومان	میزان درآمد در ماه
۱۸/۵	۳۷	۲ تا ۳ میلیون تومان	
۵۰/۰	۱۰۰	۳ تا ۴ میلیون تومان	
۲۶/۰	۵۲	بالای ۴ میلیون تومان	
۲۶/۰	۵۲	ملکی	نوع مسکن
۳۴/۵	۶۹	استیجاری	
۳۶/۵	۷۳	منزل پدری	
۳/۰	۶	خوابگاه	
۲/۵	۵	منطقه ۱ تا ۷	منطقه سکونت
۳۴/۵	۶۹	منطقه ۸ تا ۱۲	
۲۳/۵	۴۷	منطقه ۱۳ تا ۱۷	
۱۸/۰	۳۶	منطقه ۱۸ تا ۲۲	
۲۱/۵	۴۳	خارج از شهر تهران	

براساس یافته‌های حاصل از پژوهش، ۱۷ درصد زنان دستفروش مترو کمتر از ۲۰ سال، ۳۱ درصد بین ۲۰ تا ۳۰ سال، ۲۱/۵ درصد بین ۳۱ تا ۴۰ سال، ۱۵/۵ درصد بین ۴۱ تا ۵۰ سال و ۱۵ بیشتر از ۵۰ سال سن داشتند. در مجموع بیشتر دستفروشان مترو را زنان جوان تشکیل می‌دهند. ۳۳/۵ درصد از زنان دستفروش مترو مجرد و ۴۲ درصد آنها متأهل و ۲۴/۵ درصد نیز مطلقه یا بیوه بودند. ۲۵ درصد زنان دستفروش بی‌سواد و یا کم‌سواد بودند. ۳۶ درصد آن‌ها زیر دیپلم، ۳۳ درصد دارای دیپلم، دانشجو یا فوق دیپلم و ۵/۵ درصد لیسانس و بالاتر بودند. در مجموع سطح تحصیلات پایین است. ۵/۵ درصد زنان دستفروش مترو ماهانه یک تا دو میلیون تومان درآمد دارند. ۱۸/۵ درصد آنها بین دو تا سه میلیون تومان، ۵۰ درصد بین سه تا چهار میلیون تومان و ۲۶ درصد بیش از چهار میلیون تومان درآمد داشتند. ۲۶

درصد زنان دستفروش مترو دارای خانه ملکی بودند. ۳۴/۵ درصد آنها در خانه‌های استیجاری، ۳۶/۵ درصد آنها نیز در خانه پدری سکونت داشتند و ۳ درصد در خوابگاه‌ها بصرمی‌بردند. ۷۸/۵ درصد زنان دستفروش مترو در مناطق مختلف شهر تهران و ۲۱/۵ درصد نیز در شهرک‌های اطراف شهر تهران، به‌خصوص ورامین، اسلام‌شهر و شهریار سکونت داشتند.

در مورد سابقه فروشنده‌گی در مترو و بیرون، ساعات فروشنده‌گی و محصولاتی که زنان فروشنده در مترو (جدول ۳) نیز داده‌هایی گردآوری شد.

جدول ۳: وضعیت فروشنده‌گی زنان دستفروش مترو

درصد	تعداد	متغیر	
۹	۲۲	کمتر از ۱ سال	سابقه فروشنده‌گی در مترو
۵۶	۱۲۲	۱ تا ۳ سال	
۲۵	۵۰	۳ تا ۵ سال	
۱۰	۶	بیش از ۵ سال	
۶۸/۵		در مترو	تجربه فروشنده‌گی
۳۱/۵		خارج از مترو	
۳	۶	۲ تا ۳ ساعت	تعداد ساعات فروشنده‌گی در مترو
۳۰/۵	۶۱	۳ تا ۵ ساعت	
۵۱/۵	۱۰۳	۵ تا ۷ ساعت	
۱۵	۳۰	بالای ۷ ساعت	
۳۵	۷۷	البسه	نوع محصول فروش
۲۹	۵۶	لوازم آرایشی و بهداشتی	
۲۴	۴۳	خرده ریز و زیور آلات	
۷	۱۱	مواد غذایی	
۵	۱۳	گل	

۹ درصد زنان دستفروش مترو کمتر از یک سال در مترو مشغول فروشنده‌گی بودند. ۵۶ درصد یک تا سه سال، ۲۵ درصد سه تا پنج سال و ۱۰ درصد بیش از پنج سال در مترو

مشغول کار فروشندگی بودند. ۶۸/۵ درصد اظهار داشتند که قبلاً در جاهای دیگری مشغول به کار فروشندگی بوده‌اند و ۳۱/۵ درصد هم تجربه فروشندگی را از مترو شروع کردند و چون وضعیت اقتصادی مناسبی نداشتند، به دستفروشی - که از نظر خودشان راحت‌ترین کاری است که نیاز به مهارت و تخصص خاصی به جز کمی سرمایه و مقداری حوصله ندارد - روی آوردند.

۳ درصد زنان دستفروش مترو روزانه دو الی سه ساعت مشغول کار فروشندگی در مترو بودند. ۳۰/۵ درصد سه الی پنج ساعت، ۵۱/۵ درصد پنج الی هفت ساعت و ۱۵ درصد نیز بالای هفت ساعت مشغول کار فروشندگی در مترو بودند. میزان ساعت کاری دستفروشان با یکدیگر متفاوت بود و ساعت خاصی برای شروع و خاتمه کار آنان وجود نداشت. یکی از مهمترین علل رضایت‌مندی این زنان از کار در مترو نیز همین انعطاف‌پذیری بود زیرا هر فردی کارفرما و رئیس خودش است و در هر روز و ساعتی که مایل باشد می‌تواند اقدام به کار نمایند.

۳۵ درصد زنان دستفروش در مترو مشغول فروش البسه بودند. ۲۹ درصد لوازم آرایشی و بهداشتی، ۲۴ درصد خرده‌ریز و زیورآلات، ۷ درصد مواد غذایی و ۵ درصد نیز گل می‌فروختند. البته تعدادی از فروشندگان در طی هفته یا ماه بنابر تقاضا، فروش بالا و یا درخواست مشتریان وارد عرصه دیگری از فروش اجناس می‌شوند.

یافته‌های استنباطی: در این بخش، فرضیه‌های پژوهش آزمون می‌شوند.

فرضیه اول: میزان احساس امنیت اجتماعی زنان دستفروش در خطوط مترو شهر تهران.

جدول ۴: آزمون امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو

سطح معناداری	درجه آزادی	مقدر T	انحراف معیار	میانگین جامعه	میانگین نمونه
۰/۰۰۱	۱۹۹	۱۹/۳۶۴	۳/۶۹	۴۵	۴۰/۰۵

برای آزمون این فرضیه از آزمون T تک نمونه‌ای استفاده شده است. براساس جدول ۴ و با توجه به اینکه متغیر امنیت اجتماعی با استفاده از یک مقیاس ۱۵ گویه‌ای سنجیده و نمره گویه‌ها از ۱ تا ۵ بوده است، میانگین فرضی جامعه ۴۵ می‌شود. درحالی‌که میانگین امنیت

اجتماعی زنان دستفروش مترو ۴۰/۰۵ بود. مقدار آزمون T در سطح معناداری ۰/۰۰۱ برابر ۱۹/۳۶۴ بدست آمد. بنابراین امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو پایین تر از حد میانگین جامعه است.

فرضیه دوم، سوم، چهارم و پنجم: بین میزان اعتماد اجتماعی، آگاهی اجتماعی، تجربه ناخوشایند و طبقه اجتماعی - اقتصادی دستفروشان زن در مترو و امنیت اجتماعی آنها رابطه وجود دارد.

جدول ۵: همبستگی بین متغیرهای مستقل و امنیت اجتماعی

متغیر	ضریب پیرسون	تعداد	سطح معناداری
اعتماد اجتماعی	۰/۳۱۰	۲۰۰	۰/۰۰۱
آگاهی اجتماعی	-۰/۲۸۹	۲۰۰	۰/۰۰۱
تجربه ناخوشایند	-۰/۲۳۲	۲۰۰	۰/۰۰۱
طبقه اجتماعی - اقتصادی	۰/۱۸۹	۲۰۰	۰/۰۰۷

براساس جدول ۵، ضریب همبستگی پیرسون بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی ۰/۳۱۰ و سطح معناداری آن برابر ۰/۰۰۱ شد. بنابراین رابطه مستقیم و معناداری بین دو متغیر وجود دارد؛ یعنی هرچه اعتماد اجتماعی دستفروشان زن بیشتر باشد، احساس امنیت اجتماعی آنها نیز بالاتر است.

با توجه به ضریب همبستگی -۰/۲۸۹ و سطح معناداری ۰/۰۰۱ می توان گفت، بین میزان آگاهی اجتماعی دستفروشان زن در مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها همبستگی معکوس و معناداری وجود دارد؛ یعنی هرچه میزان آگاهی اجتماعی دستفروشان زن بیشتر بوده و اخبار جامعه را بیشتر دنبال کرده باشند، میزان احساس امنیت اجتماعی آنها کاهش می یابد.

با توجه به ضریب همبستگی -۰/۲۳۲ و سطح معناداری ۰/۰۰۱ می توان گفت که بین میزان تجربه ناخوشایند دستفروشان زن در مترو و امنیت اجتماعی آنها همبستگی معکوس و معناداری وجود دارد؛ یعنی هرچه زنان دستفروش مترو تجارب ناخوشایندی را بیشتر تجربه کرده باشند، کمتر احساس امنیت کرده اند.

با توجه به ضریب همبستگی $0/189$ و سطح معناداری $0/007$ می‌توان گفت که بین طبقه اجتماعی - اقتصادی دستفروشان زن در مترو و امنیت اجتماعی آنها یک رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد؛ یعنی هرچه طبق اجتماعی - اقتصادی دستفروشان زن در مترو بهتر باشد، احساس امنیت اجتماعی بیشتری می‌کنند.

جدول ۶: همبستگی بین سابقه کار و امنیت اجتماعی

ضریب اسپیرمن	تعداد	سطح معنی داری
$0/334$	۲۰۰	$0/001$

براساس جدول ۶، ضریب همبستگی بین سابقه کار دستفروشان زن در مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها $0/334$ است. با توجه به سطح معناداری $0/001$ می‌توان گفت، بین سابقه کار دستفروشان زن در مترو و امنیت اجتماعی آنها رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. هرچه سابقه کار دستفروشان زن در مترو بیشتر باشد، امنیت اجتماعی آنها بالاتر می‌رود. این امر ناشی از آشنایی بیشتر آنها با محیط مترو و تجربه‌های کسب شده طی سال‌ها کار در آن محیط است.

فرضیه هفتم: بین متغیرهای جمعیت شناختی (وضعیت تأهل، سن، تحصیلات و ساعات کار فروشندگی) دستفروشان زن در مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها رابطه وجود دارد.

جدول ۷: آزمون رابطه وضعیت تأهل و امنیت اجتماعی

سطح معناداری	مقدار F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	منبع تغییرات
$0/574$	$0/665$	۹/۱۱	۳	۲۷/۳۳	درون گروهی
		۱۳/۶۹	۱۹۶	۲۶۸۵/۰۶	بین گروهی
			۱۹۹	۲۷۱۲/۳۹	کل

براساس جدول ۷، مقدار آزمون F، $0/665$ و سطح معناداری $0/574$ است. با توجه به اینکه مقدار خطای آن از ۵ درصد بزرگ‌تر است، بنابراین بین وضعیت تأهل دستفروشان زن در

مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها رابطه معناداری وجود ندارد و میانگین امنیت اجتماعی زنان دستفروش مجرد، متأهل و بیوه در مترو تفاوت معناداری ندارد.

جدول ۸: همبستگی بین سن، تحصیلات و ساعات کار با احساس امنیت اجتماعی

متغیر	ضریب اسپیرمن	تعداد	سطح معناداری
سن	۰/۰۸۵	۲۰۰	۰/۲۳۲
تحصیلات	۰/۲۲۴	۲۰۰	۰/۰۰۱
ساعات کار	۰/۱۵۱	۲۰۰	۰/۰۳۳

براساس جدول ۸، با توجه به ضریب همبستگی ۰/۰۸۵ و سطح معناداری ۰/۲۳۲، می‌توان گفت که بین سن دستفروشان زن و احساس امنیت اجتماعی آنها رابطه معناداری وجود ندارد. ضریب همبستگی ۰/۲۲۴ و سطح معناداری ۰/۰۰۱ نشان می‌دهد که بین سطح تحصیلات دستفروشان زن در مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. ضریب همبستگی ۰/۱۵۱ و سطح معناداری ۰/۰۳۳ نشان می‌دهد که بین تعداد ساعات کار دستفروشان زن در مترو و احساس امنیت اجتماعی آنها همبستگی مستقیم و معناداری وجود دارد. یعنی هرچه تعداد ساعات کار فروشنده‌گی زنان در مترو بیشتر، احساس امنیت اجتماعی آنها نیز بیشتر است، البته احساس امنیت نیز می‌تواند ساعت کار آنها را افزایش دهد.

تبیین امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو توسط متغیرهای مستقل

جدول ۹: رگرسیون چندمتغیره برای امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو

متغیرهای مستقل	سطح معناداری	(R ^۲) تعدیل شده	ضریب تعیین چندگانه (R ^۲)	ضریب چندگانه (R)
تجربه ناخوشایند، اعتماد اجتماعی، آگاهی اجتماعی، وضعیت اجتماعی اقتصادی، سابقه کار و تحصیلات	۰/۰۰۰	۰/۳۲۹	۰/۳۵۶	۰/۵۹۷

چنانکه ملاحظه شد متغیرهای تجربه ناخوشایند، اعتماد اجتماعی، آگاهی اجتماعی، طبقه اجتماعی - اقتصادی، سابقه کار فروشندگی در مترو و تحصیلات زنان، تاثیر معناداری بر امنیت اجتماعی آنها داشتند. براساس جدول ۹، ضریب همبستگی چندگانه متغیرهای مستقل با متغیر وابسته امنیت اجتماعی برابر ۰/۵۹۷ و معنادار است. این متغیرها با هم ۳۳ درصد از تغییرات امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو را تبیین می کنند.

جدول ۱۰: تحلیل واریانس رگرسیون چند متغیره

منبع تغییرات	سطح معناداری	آزمون F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات
رگرسیون			۱۹۳/۳۵	۵	۹۶۶/۷۷۶
باقیمانده		۲۱/۵۰	۸/۹۹	۱۹۴	۱۷۴۵/۶۱۹
کل	۰/۰۰۰			۱۹۹	۲۷۱۲/۳۹۵

براساس جدول ۱۰، با توجه به مقدار آزمون F، ۲۱/۵۰ و سطح معناداری ۰/۰۰۰ نشان می - دهد که متغیرهای مستقل وارد شده در معادله رگرسیون می توانند تغییرات امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو را پیش بینی کنند.

جدول ۱۱: ضرایب رگرسیونی امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو

متغیرهای مستقل	سطح معناداری	آزمون T	ضرایب بتا
تجربه ناخوشایند	۰/۰۰۰	۵/۳۰	-۰/۳۹۲
اعتماد اجتماعی	۰/۰۲۱	۲/۶۰	۰/۲۱۸
آگاهی اجتماعی	۰/۰۰۰	۳/۸۱	-۰/۴۶۹
طبقه اجتماعی - اقتصادی	۰/۰۰۰	۳/۸۴	۰/۲۹۶
تحصیلات	۰/۰۰۰	۳/۵۲	۰/۵۶۴
سابقه فروشندگی	۰/۰۰۰	۵/۹۲	۰/۳۹۴

براساس جدول ۱۱، با توجه به ضرایب رگرسیونی به دست آمده، می توان گفت، با کنترل سایر متغیرهای تحقیق، به ازای هر واحد تغییر در تجربه ناخوشایند زنان، ۰/۳۹ از احساس

امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو کاسته می‌شود. به‌ازای هر واحد اعتماد اجتماعی، ۰/۲۱۸ بر احساس امنیت اجتماعی زنان دستفروش افزوده می‌شود. به‌ازای هر واحد تغییر در آگاهی اجتماعی زنان دستفروش مترو، ۰/۴۷ از احساس امنیت اجتماعی آنها کاسته می‌شود. یعنی به‌ازای هر واحد انحراف استاندارد تغییر در طبقه اجتماعی - اقتصادی زنان دستفروش مترو، مقدار ۰/۲۹ به احساس امنیت اجتماعی آنها افزوده می‌شود. به‌ازای هر واحد تغییر در میزان تحصیلات زنان، مقدار ۰/۵۶ بر احساس امنیت اجتماعی آنها افزوده می‌شود. همچنین به‌ازای هر واحد تغییر در سابقه فروشندگی زنان در مترو، مقدار ۰/۳۹ بر احساس امنیت اجتماعی آنها افزوده می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

افزایش هزینه‌های زندگی موجب گرایش زنان به درآمدزایی و کمک به خانواده شده است. از طرفی محدودیت مشاغل رسمی موجب شده تا زنان به سمت مشاغل غیررسمی جذب شوند. یکی از این مشاغل با توجه به گسترش خطوط مترو و افزایش مسافران، دستفروشی است که در بین زنان بیش از مردان از آن استقبال شده است و علاوه بر مبارزه ماموران با آنها، همچنان بر تعداد این فروشندگان افزوده می‌شود. نتایج پژوهش نشان داد که امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو پایین‌تر از میانگین جامعه است. این نتیجه با یافته‌های پسنده و همکاران (۱۴۰۰) و بل (۱۹۹۸) و صفاری عیسی‌لو و نظم‌فر (۱۴۰۱) همسو است. در تبیین نظری، براساس دیدگاه ویور و بوزان، امنیت اجتماعی توان یک جامعه برای حفظ هویت جمعی افراد در مقابل تهدیدات است و امنیت برخاسته از تصور آدمیان است. دستفروشان مترو به‌خاطر تهدیداتی که از سوی ماموران مترو برای فروش محصولات خود مواجهه‌اند، احساس امنیت کمتری دارند.

اعتماد اجتماعی دستفروشان زن در مترو با امنیت اجتماعی آنها رابطه مستقیم و معناداری داشت. این نتیجه با یافته‌های الهی‌چورن و خاکپور (۱۴۰۱)، لطفی و همکاران (۱۳۹۲)، فریدون و عبادتی نظرلو (۱۳۸۹)، نیازی و همکاران (۱۳۹۰) و پژوهش کلین (۱۹۹۸) همخوانی دارد و از پشتوانه تجربی این پژوهش‌ها برخوردار است. در تبیین این فرضیه به-

عقیده پاتنام، اعتماد همکاری را تسهیل می کند و هرچه سطح اعتماد در جامعه بیشتر باشد احتمال همکاری هم بیشتر می شود و برعکس (پاتنام، ۱۳۸۰، ص ۲۹۲). در نظریه سرمایه اجتماعی، فرض مسلم این است که افراد جامعه هرچه بیشتر با یکدیگر در تعامل باشند و ارتباط متقابل داشته باشند، بیشتر به یکدیگر اعتماد می کنند (پوتنام، ۱۹۹۵، ص ۶۶۵). هرچه ارتباط متقابل فروشندهگان زن با ماموران مترو بیشتر شود احساس امنیت بیشتری می کنند. همچنین همکاری خریداران اجناس در مترو از فروشندهگان زن در مترو احساس امنیت را در آنها تقویت می کند و به کار خود ادامه می دهند.

میزان آگاهی اجتماعی دستفروشان زن در مترو با امنیت اجتماعی آنها رابطه معکوس و معناداری داشت. این نتیجه با یافته‌های ابراهیم زاده و زارع (۱۳۹۳) و نیازی و همکاران (۱۳۹۰) همسو است. آگاهی وجه فعال مسئولیت مدنی است که موجب علاقمندی و دل‌نگرانی می شود. نقطه مقابل آگاهی، چشم‌پوشی، بی‌تفاوتی و شکل‌گیری نگرش فرصت‌طلبانه است (افه و فوش، ۲۰۰۲، ص ۱۹۲ به نقل از ابراهیم زاده و زارع، ۱۳۹۳، ص ۵). دستفروشان زن مترو نسبت به تذکرات ماموران مترو بی‌توجه بوده و با نگرش فرصت‌طلبانه‌ای که دارند به فروش خود در مترو ادامه می دهند.

متغیر سابقه کار دستفروشان زن در مترو با امنیت اجتماعی آنها رابطه مستقیم و معناداری داشت. سوابق فعالیت در محیط اجتماعی و عمومی موجب آشنایی و عادی شدن روابط با افراد و همکاری متقابل افراد در آن محیط شده و بنابراین احساس امنیت بیشتری می کنند. این نتیجه با پژوهش صادقی فسایی و آجورلو (۱۳۹۰) همسو است. زنان دستفروش با ادامه فعالیت خود و کسب تجربه و آشنایی با محیط مترو و عادت به این فعالیت و سابقه کار، سعی در تعامل با ماموران مترو دارند و اینکه آنها را متقاعد کنند که به کار فروشندهگی ادامه دهند و این امر به نوعی در آنها ایجاد احساس امنیت می کند، نکته‌ای که در بین زنان تازه‌وارد فروشنده در مترو نیست.

تجربه ناخوشایند دستفروشان زن در مترو با امنیت اجتماعی آنها رابطه معکوس و معناداری داشت. این نتیجه با یافته‌های پسنده و همکاران (۱۴۰۰) و لطفی و همکاران (۱۳۹۲) همسو

است. محققان با استفاده از مدل قربانی شدن دریافته‌اند که تجارب فردی از قربانی شدن باعث ترس است. قربانی شدن مستقیم در مقایسه با قربانی شدن غیرمستقیم، به ترس بیشتری منجر می‌شود و تجربیات قبلی قربانی شدن از عوامل منجر شدن به ترس و ناامنی محسوب می‌شود (والرا و جوردا، ۲۰۱۴)، بنابراین زنان دستفروش مترو که تجربه ناخوشایند داشته‌اند و یا مورد آزار و اذیت قرار گرفته‌اند، احساس امنیت کمتری دارند.

طبقه اجتماعی - اقتصادی دستفروشان زن در مترو با امنیت اجتماعی آنها رابطه مستقیم و معناداری داشت. این نتیجه با پژوهش‌های، فریدون و عبادتی و نظرلو (۱۳۸۹) و پژوهش کلمن (۱۹۹۸) همخوانی دارد. در تبیین نظری، براساس نظریه فشار اجتماعی، عوامل و ویژگی‌های فردی به خصوص طبقه اجتماعی تعیین‌کننده میزان احساس امنیت است. هر قدر فرد طبقه اجتماعی - اقتصادی بهتری داشته باشد، میزان امنیت بیشتری دارد و برعکس (کامران و شعاع برآبادی، ۱۳۸۹، ص ۴۱). همچنین کرو (۲۰۰۰) معتقد است که بین طبقه اجتماعی - اقتصادی و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد. وی چنین استدلال می‌کند که فقرا غالباً از احساس امنیت کمتری نسبت به اقشار بالا (به لحاظ اقتصادی) برخوردارند زیرا فقرا به دلیل عدم توانایی مالی، نمی‌توانند تدابیر امنیتی لازم در حفاظت از خود و اموالشان به عمل آورند (حیدری ساربان، ۱۳۹۵، ص ۳۹).

وضعیت تأهل دستفروشان زن در مترو رابطه معناداری با احساس امنیت اجتماعی آنها نداشت. این نتیجه با پژوهش کلمن (۱۹۹۸) مغایر است. این مغایرت را می‌توان به دو علت نسبت داد: اول، به خاطر اینکه جامعه مورد مطالعه متفاوت است و دوم اینکه، در پژوهش کلمن زنان به طور عام و بدون در نظر گرفتن ویژگی خاصی مورد توجه بوده‌اند، اما در این پژوهش دستفروشی در مترو ویژگی اساسی این زنان محسوب می‌شود.

سن زنان دستفروش رابطه معناداری با احساس امنیت اجتماعی آنها نداشت. این نتیجه با پژوهش فریدون و عبادتی نظرلو (۱۳۸۹) و کلمن (۱۹۹۸) همسو نبود و زنان مسن‌تر لزوماً احساس امنیت بیشتری ندارند.

1. Valera & Guardia
2. Kru

تحصیلات زنان دستفروش مترو رابطه معناداری با احساس امنیت اجتماعی آنها داشت. این نتیجه با تحقیق محمدیان مصمم و رضویان (۱۳۹۶) و کلمن (۱۹۹۸) همسو بود. ساعات کار زنان دستفروش مترو رابطه معناداری با احساس امنیت اجتماعی آنها داشت. پژوهشی در این زمینه برای مقایسه وجود نداشت. به لحاظ نظری این دو متغیر رابطه دوسویه باهم دارند و ساعات بیشتر فروشنده‌گی موجب تجربه بیشتر شده و زنان بدون ترس و واهمه به فروشنده‌گی خود ادامه می‌دهند. البته زنان فروشنده‌ای که احساس امنیت بیشتری نسبت به سایر همکاران خود دارند نیز ساعات بیشتری به فروشنده‌گی می‌پردازند. در مجموع به‌رغم پایین بودن سطح امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو نسبت به جامعه و تجربه‌های ناخوشایند کاری، آنها به‌خاطر وضعیت اقتصادی نامناسب و نیاز مالی، فضای زنانه، انعطاف‌پذیری شغلی و عدم مهارت خاص، سرمایه اندک و درآمد مناسب فروشنده‌گی، همچنان به فعالیت خود ادامه داده و روزبه‌روز نیز بر تعداد آنها افزوده می‌شود و زنان بیشتری به جمع فروشنده‌گی در مترو می‌پیوندند.

پیشنهاد: با توجه به روند افزایشی پدیده دستفروشی زنان در مترو، ساماندهی به فعالیت آن‌ها از جمله راهکارهای عملی است. در این زمینه پیشنهاد می‌شود، ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی تمامی فروشندگان مترو از طریق معاونت فرهنگی اجتماعی مترو جمع‌آوری و با توجه به اولویت فروشندگان، غرفه‌های کوچک در حد نیم الی یک متری در حاشیه کناری ایستگاه‌های مترو تعبیه شود تا فروشندگان در امنیت جانی و اقتصادی و بدون دغدغه، با فروش محصولات خود کسب درآمد نمایند. در این صورت ماموران نیز می‌توانند اجناس فروشی آنان را کنترل کنند. راه دیگر شناسنامه دار کردن فروشنده‌گی سیار در مترو است.

منابع

۱. ابراهیم‌زاده، عیسی؛ زارع، محمد (۱۳۹۳). تحلیلی بر سرمایه اجتماعی با تاکید بر آگاهی و اعتماد شهروندان نسبت به مسئولان اجرایی، مطالعه موردی: منطقه ۳ زاهدان. آمایش جغرافیایی فضا، ۴(۱۳)، ۱۸-۱. قابل بازیابی از:

https://gps.gu.ac.ir/article_8502.html

۲. ابراهیمی، نبی‌اله (۱۳۸۶). تأملی بر مبانی و فرهنگ مکتب کپنهاگ. فصلنامه سیاست خارجی. ۲۱(۲)، ۴۳۹-۵۴۸. قابل بازیابی از:

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/322766>

۳. الهی چورن، محمدعلی؛ خاکپور، براتعلی؛ خورشیدی، حسین (۱۴۰۱). واکاوی اثرگذاری سرمایه اجتماعی در احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی: شهر کجور)، مطالعات امنیت اجتماعی، ۱۳(۷۱)، ۵۷-۸۴. قابل بازیابی از:

http://sss.jrl.police.ir/article_98556.html

۴. بوزان، باری (۱۳۷۸). مردم، دولت‌ها و هراس. (پژوهشکده مطالعات راهبردی). تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.

۵. پاتنام، رابرت (۱۳۸۰). دموکراسی و سنت‌های مدنی، (محمدنقی دلفروز). تهران: دفتر مطالعات و تحقیقات سیاسی وزارت کشور.

۶. پسنده، مریم؛ سوادیان، پروین؛ کریمیان، حبیب‌اله (۱۴۰۰). زمینه‌های احساس امنیت اجتماعی زنان دستفروش مترو، مطالعات امنیت اجتماعی، ۱۲(۶۷)، ۴۷-۷۳. قابل بازیابی از:

http://sss.jrl.police.ir/article_96622.html

۷. پسنده، مریم؛ سوادیان، پروین؛ و کریمیان، حبیب‌اله (۱۴۰۱). گونه‌های هویتی زنان دستفروش در مترو تهران، مطالعات پلیس زن، ۱۶(۳۶)، ۱-۲۷. قابل بازیابی از:

http://ps.jrl.police.ir/article_97888.html

۸. حیدری ساربان، وکیل (۱۳۹۵). تبیین رابطه پایداری اقتصادی با احساس امنیت اجتماعی ساکنان مناطق روستایی شهرستان اردبیل، انتظام اجتماعی، ۸(۴)، ۳۳-۵۸. قابل بازیابی از:

http://sopra.jrl.police.ir/article_67850.html

۹. سام آرام، عزت‌الله (۱۳۸۸). بررسی رابطه سلامت اجتماعی و امنیت اجتماعی با تاکید بر رهیافت پلیس محور، انتظام اجتماعی، ۱۱(۱)، ۹-۲۹. قابل بازیابی از:

<http://sopra.jrl.police.ir>؛ <https://www.sid.ir/paper/187422/fa>

۱۰. شکرپیگی، عالیه، آقایی نور، مریم؛ قبادی، عباس (۱۳۹۰). بررسی تاثیر رسانه‌های جمعی بر احساس امنیت اجتماعی، پژوهش‌های دانش انتظامی، ۱۳(۴)، ۳۱-۶۲. قابل بازیابی از:

http://pok.jrl.police.ir/article_97079.html

۱۱. صادقی فسایی، سهیلا؛ آجورلو، سمیه (۱۳۹۰). تبیین جامعه شناختی گرایش زنان به دستفروشی (مطالعه موردی زنان دستفروش در مترو) مطالعات جامعه شناختی، ۱۹(۱)، ۷۹-۱۱۲. قابل بازیابی از: https://jsr.ut.ac.ir/article_56174.html
۱۲. صالحی امیری، سیدرضا و افشاری نادری، افسر (۱۳۹۰). مبانی نظری و راهبردی مدیریت ارتقای امنیت اجتماعی و فرهنگی در تهران، فصلنامه راهبرد، ۲۰(۵۹)، ۴۹-۷۶. قابل بازیابی از: https://rahbord.csr.ir/article_124410.html
۱۳. صفاری عیسی لو، فاطمه؛ نظم‌فر، حسین (۱۴۰۱). وضعیت امنیت اجتماعی زنان در پیاده-روهای پرتردد شهر اردبیل، مطالعات پلیس زن، شماره ۱۶(۳۶)، ۱۵۹-۱۷۹. قابل بازیابی از: http://ps.jrl.police.ir/article_98791.html
۱۴. عبدالله خانی، علی (۱۳۸۵). بررسی و نقد نظریه امنیتی ساختن. مطالعات راهبردی، ۹(۳۳)، ۴۹۱-۵۱۲. قابل بازیابی از: https://quarterly.risstudies.org/article_970.html
۱۵. عطالهی، سعید (۱۴۰۱). روزانه ۴۵۰۰ دستفروش در متروی تهران، همشهری آنلاین، کد خبر ۶۷۳۰۳۹، ۱۴ آذر. قابل بازیابی از: <https://www.hamshahrionline.ir/news>
۱۶. فریدون، کامران؛ عبادتی نظرلو، سمیه (۱۳۸۹). بررسی عوامل اقتصادی اجتماعی موثر بر احساس آرامش و امنیت اجتماعی زنان دانشجوی کارشناسی ارشد رشته جامعه شناسی دانشگاه‌های شهر تهران، نشریه پژوهش اجتماعی، ۳(۶)، ۴۳-۵۶. قابل بازیابی از: <https://jsr.riau.ac.ir>
<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1194676>
۱۷. فیروزآبادی، سید احمد (۱۳۸۴). سرمایه اجتماعی و نقش آن در تشکل‌های تولیدی، تهران: نشر آگاه.
۱۸. کار، مهرانگیز (۱۳۷۳). زنان در بازار کار ایران، تهران: انتشارات روشنگران.
۱۹. کاظمی، علی اصغر (۱۳۷۶). بحران نوگرایی و فرهنگ سیاسی در ایران معاصر. تهران: نشر قومس.
۲۰. کامران، حسن؛ شعاع برآبادی، علی (۱۳۸۹). بررسی امنیت شهری در شهرهای مرزی (مطالعه موردی: شهر تایباد)، فصلنامه جغرافیا، سال ۸(۲۵)، ۲۵-۴۶. قابل بازیابی از: https://mag.iga.ir/issue_34782_34807.html
<https://www.sid.ir/paper/150228/fa>

۲۱. کلاهیچیان، محمود (۱۳۸۲). راهکارهای تحقق امنیت اجتماعی، مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، تهران: معاونت اجتماعی نیروی انتظامی.
۲۲. کلمن، جمیز (۱۳۷۷). بنیادهای نظریه اجتماعی، (منوچهر صبوری)، تهران: نشر نی.
۲۳. گیدنز، آنتونی (۱۳۷۷). پیامدهای مدرنیت، (محسن ثلاثی)، تهران: نشر مرکز.
۲۴. لطفی صدیقه؛ ملازاده گنجی؛ جاوید، قدمی مصطفی؛ شاکری ابوالحسن (۱۳۹۲). ارزیابی و سنجش مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و تأثیر آن در امنیت زنان (نمونه موردی: منطقه سه شهر ساری). فصلنامه جامعه‌شناسی مطالعات جوانان، زمستان ۱۳۹۲، ۴(۱۲)، ۱۵۰-۱۳۷. قابل بازیابی از: <https://www/JF/29313921206.pdf>
۲۵. ماندل، اربرت (۱۳۷۷). چهره متغیر امنیت ملی، (پژوهشکده مطالعات راهبردی)، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۲۶. محمدیان مصمم، حسن؛ رضویان، محمدتقی (۱۳۹۶). کنکاشی در پدیده دستفروشی زنان در متروی کلان‌شهر تهران، اقتصاد و مدیریت شهری، ۲۱(۱)، ۶۷-۸۱. قابل بازیابی از: <https://iueam.ir/article-1-853-fa.html>
۲۷. نبوی، عبدالحسین؛ حسین زاده، حسین؛ حسینی، هاجر (۱۳۸۷). بررسی تأثیر پایگاه اجتماعی-اقتصادی و هویت قومی بر احساس امنیت اجتماعی، پژوهش‌های دانش انتظامی، ۱۰(۲)، ۹-۳۸. قابل بازیابی از: http://pok.jrl.police.ir/article_96997.html
۲۸. نصری، قدیر (۱۳۹۰). تاملی در یافته‌ها و دشواری‌های باری بوزان در بررسی امنیت، مطالعات راهبردی، ۱۴(۵۴)، ۱۰۵-۱۳۴. قابل بازیابی از: https://quarterly.risstudies.org/article_1297.html
۲۹. نویدنیا، منیژه (۱۳۸۸). امنیت اجتماعی. تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۳۰. نیازی، محسن؛ شفائی مقدم، الهام؛ شادفر، یاسمن (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین میزان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین زنان مناطق شمال (۲ و ۱) و جنوب شهر (۲۰ و ۲۱) تهران، جامعه‌شناسی مطالعات جوانان، ۲(۳)، ۱۳۱-۱۶۰. قابل بازیابی از: <https://babolsociology.blogspot.com/1390/06/12/post-1026721/>
۳۱. ویور، الی؛ بوزان، باری؛ دووولد، پاپ (۱۳۹۲). چارچوبی تازه برای تحلیل امنیت، (علیرضا طیب)، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی (چاپ دوم).

32. Abdullah Khani, Ali (2006). Reviewing and criticizing the theory of building security. *Strategic Studies*, 9(33). 512-491. (In persian)
33. Atalahi, Saeed (2021). 4500 peddlers in Tehran subway every day, *Hamshahri Online*, news code 673039, 5 December. (In persian).
34. Barbalet, J.M(1996). Social emotions: Confidence, Trust and Loyalty, in *Intruductional Jonnal of Sociology and Social Policy*, 16(9/10), 75-96. Retrievable from:<https://www.researchgate.net/profile/Jack-Barbalet/publication/235283371>
35. Bell, Wendy(1998). Women and community safety, *Bell planning associates south austrlia*.
36. Buzan, Bari (1999). People, governments and fear. (Strategic Studies Institute). Tehran: Research School of Strategic Studies. (In persian)
37. Coleman, Jamiz (1999). *Foundations of Social Theory*, (Manochehr Sabouri), Tehran: Ney Publishing. (In persian)
38. Ebrahimi, Nabi Elah (2003). A reflection on the foundations and culture of the Copenhagen school. *Foreign Policy Quarterly*. 21(2), 439-548. (In persian)
39. Ebrahimzadeh, Isa; Zare, Mohammad (2013). An analysis of social capital with an emphasis on the awareness and trust of citizens towards executive officials, case study: Zahedan Region 3. *Geographical analysis of space*, 4(13), 1-18. (In persian)
40. Elahi Churan, Mohammad Ali; Khakpour, Barat Ali; Soharri, Hossein (2022). Analyzing the effect of social capital on the feeling of social security (case study: Shahr Kajur), *Social Security Studies*, 13(71), 57-84. (In persian)
41. Fereydoun, Kamran; Ibaadi Nazarlou, Samia (2009). Investigating socio-economic factors affecting the sense of peace and social security of female master's students in the field of sociology at Tehran universities, *Social Research Journal*, 3(6). 43-56. (In persian)
42. Firouzabadi, Seyyed Ahmed (2004). *Social capital and its role in production organizations*, Tehran: Esharagah. (In persian)
43. Giddens, Anthony (1998). *Consequences of modernity*, (Mohsen Talasi), Tehran: Nahr-e-Karzan. (In persian)

44. Good, D(1988). Individuals, interpersonal relation and trust, in: D. Gambetta(ed), Trust Making and Breaking Cooperative Relations, Oxford: Basil Blackwell.
45. Heydari Sarban, Vakil (2015). Explaining the relationship between economic stability and the sense of social security of the residents of rural areas of Ardabil city, Social Order, 8(4), 33-58. (In persian)
46. Jackson, J.(2004). Experience and expression, Social and cultural significance inthe fear of crime, The British Journal of Criminology, 44, 946-966. Retrievable from:<https://eprints.lse.ac.uk/804/>
47. Kamran, Hassan; Shua Barabadi, Ali (2010). Investigating urban security in border cities (case study: Taibad city), Geography Quarterly, year 8(25). 25-46. (In persian)
48. Kar, Mehrangiz (1995). Women in Iran's labor market, Tehran: Roshangaran Publications. (In persian)
49. Kazemi, Ali Asghar (1998). The crisis of modernism and political culture in contemporary Iran. Tehran: Qoms Publishing. (In persian)
50. Kolachian, Mahmoud (2012). Solutions for realizing social security, collection of articles of the social security conference, Tehran: Social Vice-President of the Police Force. (In persian)
51. Lotfi Siddique; Molazade Ganji; Javaid, Gadami Mustafa; Shakri Abul Hassan (2012). Evaluation and measurement of social capital components and its effect on women's safety (case example: three cities of Sari region). Youth Studies Sociology Quarterly, Winter 2013, 4(12), 137-150. (In persian).
52. Mandel, Robert (1999). The changing face of national security, (Strategic Studies Research Institute), Tehran: Strategic Studies Research Institute. (In persian)
53. Mohammedian Mohammedian, Hassan; Razovian, Mohammad Taghi (2016). An investigation into the phenomenon of women's peddling in Tehran's Metropolis, Economy and Urban Management, 21(1), 67-81. (In persian).
54. Nabawi, Abdul Hossein, Hosseinzadeh, Hossein and Hosseini, Hajar (2008). Investigating the impact of socio-economic base and ethnic identity on the feeling of social security, Police Science Research, 10(2), 9-38. (In persian).

55. Nasri, Qadir (2013). A reflection on Bari Bozan's findings and difficulties in security research, *Strategic Studies*, 14(54), 105-134. (In persian).
56. Navidenia, Manijhe (2008). *social security Tehran: Publications of the Research School of Strategic Studies*. (In persian)
57. Ndhlovu, P. K.(2011). *Street vending in Zambia: A case of Lusaka District*. Erasmus University. https://thesis.eur.nl/pub/10844/RP_Final_Pity_Ndhlovu.pdf
58. Niazi, Mohsen, Shafai Moghadam, Elham, Shadfar, Yasman (2013). Investigating the relationship between the amount of social capital and the feeling of social security among women in the north (1, 2) and south (20, 21) areas of Tehran, *Sociology of Youth Studies*, 2(3), 131-160. (In persian)
59. Pandeh, Maryam; Savadian, Parvin; and Karimian, Habib Elah (2022). Types of identity of female peddlers in Tehran Metro, *Female Police Studies*, 16(36), 1-27. (In persian)
60. Pandeh, Maryam; Swadian, Parvin; Karimian, Habib Elah (2021). Fields of feeling of social security among female subway vendors, *Social Security Studies*, 12(67), 47-73.(In persian)
61. Putnam, D. Robert(1995). *Bowling Alone: America,s Declining social capital*, *journal of democracy*, 6, 65-78. Retrievable from:<https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780429261732>
62. Putnam, Robert (2001). *Democracy and Civil Traditions*, (Mohammad Naghi Delfrooz). Tehran: Bureau of Political Studies and Research of the Ministry of Interior. (In persian)
63. Sadeghi Fasai, Soheila; Ajorlo, Samia (2013). Sociological explanation of women's tendency to peddling (a case study of female peddlers in the subway) *Sociological Studies*, 19(1), 79-112. (In persian)
64. Safari Isa-Lo, Fatima; Nazm Far, Hossein (2022). Social security status of women in the busy sidewalks of Ardabil city, *Female Police Studies*, No. 16(36), 159-179. (In persian)
65. Salehi Amiri, Seyed Reza and Afshari Naderi, Afsar (2010). Theoretical and strategic foundations of managing social and cultural security promotion in Tehran, *Strategy Quarterly*, 20(59), 49-76. (In persian).

66. Sam Aram, Izatollah (2009). Investigating the relationship between social health and social security with an emphasis on the police-oriented approach, *Social Order*, 1(1), 9-29. (In persian)
67. Shekharbeigi, Alia, Aghaei Noor, Maryam; Qobadi, Abbas (2011). Investigating the impact of mass media on the feeling of social security, *Police Science Research*, 13(4). 31-62. (In persian)
68. Valera, S. & Guàrdia, J.(2014) Perceived Insecurity and Fear of Crime in a City with Low - Crime Rates, *Journal of Environmental Psychology*, 38, 195 -205. Retrievable from: <https://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/103863/1/638146>
69. Waever, O(1995). *Securitization and Desecuritization in Lipshutz(ed), on security*, New York: Columbia University Press.
70. Weaver, Ellie; Buzan, Barry; Dewilde, Pope (2012). *A new framework for security analysis*, (Alireza Tayeb), Tehran: Strategic Studies Research Institute (2nd edition). (In persian)
71. Williams, M. C(1998). Identity and the Politics of Security, *European Journal of International Relations*, 4(2), 198-216. Retrievable from: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/135406619804002003>